

Señoras Deputadas, Señores Deputados,

Señoras e Señores que nos siguen a través da retransmisión en directo desta sesión plenaria,

Benvidos un ano máis o debate sobre o estado da provincia de Ourense,

Un ano máis celebramos esta sesión, formato único en Galicia e pioneiro a nivel estatal, para reflexionar sobre cuestións xerais, aportar propostas, debatelas e concluir con resolucións que somentes persiguen un interés: o xeral de Ourense.

E quero comenzar agradecendo a asistencia e participación daqueles que fan do respecto, a institucionalidade e a política constructiva a súa razón de estar na acción pública, representando lealmente á veciñanza da provincia. Grazas pola súa presenza e pola súa capacidade propositiva.

Un pleno, avaliando números e datos obxectivos da evolución socioeconómica provincial, suministrados polo Observatorio Económico Ourense, unha ferramenta de traballo óptima para acertar nas decisións públicas.

Oportunidade para contar cunha panorámica que amosa cómo as apostas e enfoques anteriores que plantexamos eran acertados, cómo Ourense sale mellor nas comparativas con Galicia, cómo na provincia evolucionan máis positivamente colectivos sociais de interese...o estudo por comarcas...cómo mellora a confianza en encontrar emprego, ese emprego ao que, entre outras accións, contribuímos co plan de empregabilidade para os concellos da provincia, un dos plans innovadores que puxemos en marcha hai anos.

Señoras deputadas, señores deputados, levo tempo dicindo que os meus-os nosos obxectivos eran subir dos 116.000 ocupados e baixar do 12 % de paro. Os dous obxectivos están alcanzados. Seguiremos co anxeio de mellorar eses datos pero tamén coa posibilidade de trazar outras metas.

Un debate para tamén reflexionar positivamente sobre ese cuarto mellor verán da historia en materia de turismo –tanto visitas como número de pernoctacións-, grazas a ese agosto que sí foi récord histórico, a pesar da situación de pospandemia na que nos atopamos. Somos protagonistas do mellor mes turístico da Historia de Ourense: un turismo que é un eixo estratéxico e no que a nosa condición de Destino Turístico Intelixente, e o orzamento correspondiente froito do noso traballo en redes nacionais e internacionais, van a potencialo nos próximos tempos.

Na miña intervención do debate do estado da provincia do ano pasado, en plena crisis da pandemia causada pola COVID-19, resaltaba cómo os principais indicadores socioeconómicos (as rendas dispoñibles, o nivel de actividade e o grao de ocupación, o desemprego...) mostraban sinais de que a singularidade da estrutura económica da nosa provincia nos dotaba dunha maior capacidade de resistencia e inelasticidade ante crisis económicas profundas e bruscas como a que estábamos a vivir naquel intre; hoxe, un ano despois, os datos económicos do presente ano veñen a reforzar a nosa convicción da singularidade da economía da economía ourensán así como a idea defendida desde esta presidencia de que as baixas densidades de poboación non están rifadas co crecemento e a prosperidade económica.

Xa no primeiro trimestre do ano os datos da EPA nos permitían albiscar á que ía ser a tendencia do ano 2021 cun incremento da ocupación na provincia de Ourense do 3,5% en comparación da ocupación do mesmo período do ano 2019, nun contexto no que o número de ocupados de Galicia decrecía case dous puntos na mesma comparación temporal.

A partir de aí, poderíamos ir desgranando como ao longo do ano 2021 os datos sociolaborais e económicos amosaban unha recuperación na nosa provincia claramente por riba das que experimentaban as economías galegas e españolas, pero como do que se trata é de construír futuro centrarémonos na foto da situación económica que nos deixan os últimos datos dos que dispoñemos e que quedan reflectidos no derradeiro informe do Observatorio Económico Ourensán e nos indicadores recollidos na súa web, dos que achegarei aquí solo catro ou cinco que considero esenciais para coñecer o noso presente e que nos podan servir de compás para ir cara un futuro mais equitativo e mais próspero:

- A EPA do terceiro trimestre ten cifrado en 117.600 persoas o número de persoas ocupadas na provincia de Ourense, unha cifra que non só supón o maior número de ocupados desde o ano 2011, se non que sitúa a taxa de ocupación da nosa provincia no 90,18%, superando así por primeira vez a barreira do 90% de ocupación sobre activos porcentaxe aínda non superada para o conxunto de Galicia, que se sitúa neste trimestre no 89,78%).

Para entender a dimensión da cifra de ocupados na nosa provincia resulta imprescindible poñer esa cifra en comparación co que está a pasar ao noso redor, e nese intre convén resaltar que mentres que o crecemento da ocupación ourensán respecto á situación prepandémica situouse nun 5,9% fronte á do ano 2019, multiplicando case por tres o crecemento da ocupación da provincia de Lugo (que se situou no 2%), multiplicar por 6 o nivel de recuperación da ocupación na provincia de Pontevedra (que experimentou un crecemento de apenas o 1%) mentres que a provincia de a Coruña aínda non recuperou a situación prepandémica, mostrando a súa ocupación no terceiro trimestre do ano 2021 u un decrecemento do 1,3% respecto á que tiña no terceiro trimestre do 2019.

- A evolución positiva da actividade económica tradúcese tamén nunha redución significativa no número de ourensás en situación de desemprego, e así a última EPA nos mostra que o número de parados na nosa provincia reduciuse neste último trimestre un 23,9% en comparación co do mesmo período do ano 2019, unha redución que mais que dobra o descenso do desemprego da en Galicia no mesmo período (que foi do 11,7%) e que non permite comparación posible coa evolución do paro en España, xa que este que ten crecido nese período nada mais e nada menos que un 13,7%; e que significa isto? que mentres en España o paro non ten deixado de medrar, o dinamismo da nosa economía conseguiu que 1 de cada 4 persoas que se atopaban en situación de desemprego no terceiro 2019, antes da pandemia, hoxe estean traballando

- Esta evolución positiva da economía ourensá en termos de emprego e ocupación é transversal en canto aos grupos de que se benefician dela; así:

- A taxa de emprego feminina sitúase no 89,6% alcanzando así tamen a maior cifra trimestral do último decenio, se ben a diferenza que de algo mais de un punto respecto á taxa de ocupación masculina lémbra-nos a necesidade de seguir traballando para conseguir igualalas
- O crecemento da ocupación tamén déixase sentir na poboación nova, alcanzando tanto a taxa de activos sobre poboación entre 16 e 29 anos e a taxa de ocupados sobre activos as mellores porcentaxes dos últimos 10 anos neste período por encima do 51% e do 81% respectivamente e en ambos por encima do as taxas de ocupación e actividade do resto de provincias de Galicia neste terceiro trimestre;



- E quizás o dato mais relevante para esta presidencia é que a mellora da ocupación móstrase tamén es especialmente naqueles grupos de poboación máis desfavorecidos economicamente: e así a porcentaxe de fogares sen perceptores de ingresos descende tanto con respecto ao do ano anterior como respecto a 2019 e sitúase por baixo da media galega (aínda que os datos melloren, os 2.900 fogares ourensáns que se atopan aínda nesta situación seguirán sendo unha prioridade para esta deputación); tamén diminúe ata situarse no 6,5% a porcentaxe de fogares nos que que, tendo polo menos unha persoa activa, todos os activos están parados, un descenso que non serve en ningún caso para satisfacer a esta presidencia e que aínda se atopa lixeiramente por encima da media galega

- Simultaneamente a esta transversalide no crecemento das cifras de ocupación tanto a nivel dos distintos grupos poboacionais como no ámbito territorial (10 das doce comarcas ourensás ven como o paro rexistrado a outubro de 2021 é inferior ao rexistrado no mesmo mes do ano 2019), a mellora da actividade e do crecemento económico na nosa provincia é multisectorial e intensifícase especialmente en sectores económicos prioritarios para nós, nos que somos especialmente competitivos e nos que ten focalizado a atención esta Deputación provincial, como son o da Economía verde ou o sector agroalimentario (así as ocupacións ligadas á economía verde son hoxe uns 70% superiores ás que había fai dous anos e mentres que os ocupados no sector agrícola teñen crecido no mesmo espazo temporal preto dun 50%).

Mais alá da existencias de problemas globais que podan afectar á economía ourensá nun mundo tan globalizado como o actual, como acontece na actualidade cos derivados do encarecemento da enerxía e o transporte ou das roturas nas cadeas de subministros causadas polos problemas de abastecemento e de loxística, e mesmo de factores que engaden incertezas como a forma na que se distribuirán os fondos do Plan “Next generation da UE” para apoiar a recuperación e a resiliencia das economías dos estados membros; as cifras obxectivas da nosa realidade socioeconómica continúan a reforzar a idea de singularidade da nosa estrutura económica e do noso sistema produtivo á que facía referencia ao inicio deste apartado, e seguen a mostrar tanto a maior capacidade de recuperación do tecido produtivo ourensán, como o aliñamento da nosa realidade socioeconómica cos novos paradigmas económicos e produtivos que tratan de construír unha sociedade que aspira a ser menos homoxenea, máis verde, máis humana e máis equitativa, e onde xa non se trata solo de crecer, senón que “o cómo se produce ese crecemento” tamén acada cada vez unha maior importancia.

Por todo elo, e mais alá de visións parciais e partidistas, os datos obxectivos debuxan un escenario que sen ser triunfalista, nos invita a fuxir do tópico victimismo cargado de posturas pesimistas sobre o futuro da provincia e dos ourensáns, e mudalo por un optimismo xustificado, do que participan tanto as empresas da nosa provincia que ven mellorar a súa competitividade (tal e como reflicte o crecemento das exportacións das empresas ourensás que se sitúa nos oito primeiros meses do ano no 11,5% fronte ao crecemento do 3% do conxunto das empresas galegas en comparación coas cifras dos mesmos meses do ano 2019) e tamén aqueles que buscan emprego na nosa provincia que presentan un maior grado de confianza en que atoparan emprego que o que teñen a media de desempregados galegos.

E quero facer unha breve reflexión sobre o volumen de inactivos, porque conforman unha realidade que non sempre temos ben valorada e a menudo nos desacouga. E non hai motivo. Ourense ten un elevado número de xubilados. É certo que somos unha provincia lonxeva, de maiores que elevan o censo de inactivos. Pero non son un problema da economía ourensana. E non só porque aportaron á economía provincial case 82 millóns de euros no pasado mes de outubro. Senón tamén porque, si os descontásemos no cómputo total, sorprenderíanos saber que Ourense é a provincia galega, salvo Lugo, con menor porcentaxe de inactivos en idade de traballar, con un promedio moi por debaixo da media galega, e con unha evolución positiva de case oito puntos nos últimos dous anos. Esa é a realidade. E esa é a tendencia. Polo tanto, na nosa economía non sobre ninguén. O contrario. O que precisamos son ocupados.

É o momento logo de acelerar no camiño andado e seguir potenciando aquelas actividades e sectores nos que somos mais competitivos, impulsando potencialidades como a agroalimentaria ou o da economía verde, que non por casualidade, serán dous dos eixos sobre os que xirarán os espazos de debate e reflexión da Mobile week que iniciárase dentro de tan solo tres días, para cimentar sobre eles a nosa aposta pola intensificación do proceso de reagrarindustrialización económica do noso territorio, e por converternos nunha despesa orgánica de referencia a nivel estatal cos nosos produtos ecoagroalimentarios. Aspectos ambos dous que pasan por estimular e dar a coñecer a capacidade atractiva das nosas terras e da nosa estrutura produtiva para o que intensificaremos as actuacións en dous eixos claves:

i) Facer crecer as nosas empresas (compre lembrar que o tamaño medio das empresas ourensás é o menor das distintas provincias galegas e o tamaño medio das empresas galegas se sitúan no grupo das menores do estado español).

ii) Atraer a toda unha xeración de mozos e mozas altamente formados cara eses sectores onde somos especialmente competitivos para facilitar dese xeito a chegada a eles de talento novo e así dinamizalos e impulsar o seu proceso de modernización, acelerando os procesos de dixitalización, automatización e o uso das tecnoloxías emerxentes.

Para elo desenvolveremos desde o Observatorio Económico Ourensán, e en sintonía cos axentes axeitados, un proxecto amplo, mediante a colaboración público privada, dirixido a atraer cara sectores como o agroalimentario ou o da economía verde, entre outros, a xóvenes altamente formados, tanto das contornas rurais como urbanas, e completar a súa formación cunha visión aplicada que lles permita aplicar os seus coñecementos técnicos e sectoriais no desenvolvemento de proxectos tanto de intraemprendemento en empresas xa existentes como de posta en funcionamento de novas start ups, atraendo cara eles talento e inversionistas.



Afondaremos xa que logo nesa dirección. Porque temos a convicción e a determinación precisas para sair a facer e para non quedar nos bos propósitos, tal e como está a facer esta Deputación en varios ámbitos para darlle futuro real a esta provincia. Nesa convicción estamos explorando, testando e madurando varias iniciativas e posibilidades que presentaremos no seu momento, para aproveitar as potencialidades que identifican os indicadores, a evolución e os datos comparativos que saen da observación e análises do OE Ou.

Unha provincia que, grazas ao seu goberno, verá abertas as portas do Centro Galego da Innovación da Formación Profesional en semanas. Unha provincia que, tamén coa participación decisiva da Deputación, traballa xa para contar en Monterrei cun Parque acuático de referencia no noroeste peninsular. Esta provincia, Ourense, co goberno que presido , poñendo en valor infraestructuras que están no noso territorio e que son capitais en Galicia, por exemplo a Estación de Manzaneda, o Parque náutico en Castrelo de Miño, a Tecnópole, a Estación de Viticultura e Enoloxía...o Ourense do edificio “Provincia intelixente”...o Ourense que consegue plans de desenvolvemento sostible a pares, Ribeira Sacra e Ourense Termal, claves no noso futuro e froito sempre da planificación e da anticipación.

Seguiremos con esta filosofía como primeiros aliados dos concellos, aportando músculo funcional e financeiro para que desenvolvan con éxito as súas competencias. Seguiremos liderando o futuro da man da sociedade e das súas entidades máis representativas, culturais, sociais, económicas..por suposto tamén da Universidade, campus de Vigo, e da UNED. Esta provincia é terra de talento.

Non quero rematar sin referirme á noticia histórica que imos a vivir no vindeiro mes de decembro: a chegada da alta velocidade. Ficaremos a pouco máis de dúas horas da capital do Estado. Sen dubida unha sacudida competitiva para o territorio que imos a aproveitar.Preparando esta provincia termal para amosar a súa mellor versión. Con medidas, como por exemplo, o do Gran Hotel Balneario Auria neste edificio que farán que o Debate sobre o estado da Provincia de próximos anos o celebremos noutras dependencias.

Por iso, como remate desta primeira intervención, vouno facer lembrando a Manuel Curros Enríquez, o gran poeta social de Galicia (por certo despois Pai e avó de dous ferroviarios) que adicou o poema “Na chegada a Ourense da primeira locomotora” (incluído na obra “Aires da miña terra”) á chegada do tren á cidade de Ourense o 31 de marzo de 1881.

Remato con estes versos:

“Velaí ven, velaí ven avantando  
comaros e corgas, e vales, e cerros.  
¡Vinde vela, mociños e mozas!  
¡Saludaina, rapaces e vellos!  
Por onde ela pasa  
fecunda os terreos,  
espértanse os homes,  
frolecen os eidos.!

Señoras Deputadas, Señores Deputados, intúo hoxe, 140 anos despois destes versos de máxima actualidade e tan acaídos, tempos de fecundidade, tempos de espertar e tempos de frolecemento para o noso Ourense”.

A Deputación, como sempre, en primeira liña, da man da veciñanza.

Dixen.

Bos días. Moitas graciñas.